

Най-блѣскавата епоха отъ миналото на българския народъ, първото българско царство, възбужда интересъ въ все по-широки кръгове. Освенъ научни студии и предназначени за юноши и деца книги, както и литературни произведения, картини и статуи взиматъ сюжета си отъ тази епоха, което е много сжществено отъ гледището на здравето развитие на родолюбивия мирогледъ на българския народъ. Училищни и литературни книги даватъ картини и рисунки отъ казаната епоха, художници създаватъ нови творби, разпространени твърде на широко. Сжществува и намѣрението да се издигатъ статуи на ханове и царе изъ разни обществени паркове.

Поменатитѣ произведения, обаче, сж лишени отъ сериозна историческа обосновка. А пъкъ ако, както казахме, тѣ иматъ на първо мѣсто задачата да въздигатъ и укрепяватъ българското национално съзнание, то всѣки институтъ и всички, които радѣятъ за национално възпитание на българина, трѣбва да обърнатъ особено внимание да се създаде една традиция въ творчеството, което взима сюжета си отъ по-далечното минало на България. Но тази традиция трѣбва да почива на реална научна основа и да не зависи отъ знанието по този материалъ на художника, отъ когото не може и да се чакатъ специални изучвания.

Събирайки презъ осемнадесетъ години материали за културата на прабългаритѣ, въ научни и научно популярни книги и статии постарахъ се да нарисувамъ истинския образъ на старата българска култура, като искахъ да създамъ по-правилно и по-ясно схващане по този предметъ. Въмѣсто всеобщо разпространеното мнение, споредъ което създателитѣ на българската държава били некултурна номадска орда, опасна за цивилизацията, отъ самия материалъ сполучихъ да докажа, че тѣ създадоха не само организация, но и култура за едно неорганизирано население, държава, която въ организационно и културно отношение служела за примѣръ на балканскитѣ народи, па и на цѣлата източна Европа.